

دلت به وصل گل ای بلبل سحر خوش باد
که در چمن همه گلبانگ عاشقانه تست
(حافظ)

گلبانگ عاشقانه

(شرح و تحلیل غزل‌های حافظ)

جلد چهارم

از غزل ۳۲۶ تا غزل ۴۹۵

دکتر احمد شوقی نوری

سرشناسه	: شوقی نوبر، احمد، ۱۳۱۹ -
عنوان قرارداد	: غزلیات، شرح.
عنوان و نام پدیدآور	: گلبانگ عاشقانه (شرح و تحلیل غزل‌های حافظ) // مولف احمد شوقی نوبر.
مشخصات نشر	: تبریز: ستارگان زمینی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ج. ۲.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۴۴۷-۴-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتاب حاضر شرحی بر غزلیات "دیوان حافظ" است.
یادداشت	: چاپ قبلی: دانشگاه آزاد اسلامی (خوی)، ۱۳۸۹ (پنجاه، ۶۳۸ ص.).
مندرجات	: ۱. ج. ۱. از غزل ۱ تا ۲۸ - ج. ۲. از غزل ۲۹ تا ۱۶۵ - ج. ۲. از غزل ۱۶۶ تا ۳۲۵ - ج. ۲. از غزل ۳۲۶ تا ۴۹۵.
موضوع	: حافظ، شمس‌الدین محمد، ۷۹۳ق. دیوان. برگزیده-- نقد و تفسیر
موضوع	: Hafiz, Shamsoddin Mohammad, 14th century. Divan. Commentaries interpretation & criticism
موضوع	: شعر فارسی -- قرن ۸ق. -- تاریخ و نقد
موضوع	: Persian poetry -- 14th century -- History and criticism
شناسه افزوده	: حافظ، شمس‌الدین محمد، ۷۹۳ق. دیوان. برگزیده. شرح
شناسه افزوده	: Hafiz, Shamsoddin Mohammad, 14th century. Divan. Commentaries
رده بندی کنگره	: PIR۵۳۲۵
رده بندی دیویی	: ۸۱۹/۳۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۴۳۰۰۳۶

شناسنامه کتاب

عنوان کتاب: گلبانگ عاشقانه (شرح و تحلیل غزل‌های حافظ)

پدیدآور: احمد شوقی نوبر

نوبت چاپ: اول

سال نشر: ۱۳۹۸

ناشر: انتشارات ستارگان زمینی

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۴۴۷-۴-۷

شابک جلد چهارم: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۴۴۷-۴-۷

لیتوگرافی: افرنک

چاپ و صحافی: صحافی امین

قطع: وزیری

تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ تومان

راه‌های ارتباطی با انتشارات:

آدرس: تبریز - چهارراه ابوریحان - پاساژ ایران - طبقه پایین - پلاک ۵

وب سایت: www.Yeroulduzlari.ir

اینستاگرام: [setareganezamini.salek](https://www.instagram.com/setareganezamini.salek/) / [eb_raddapa](https://www.instagram.com/eb_raddapa/) / تلگرام: [raddapa](https://t.me/raddapa) / [eb_raddapa](https://t.me/eb_raddapa)

سخن ناشر

غزل‌های حافظ - آن چنان که خواجه خود بدان اشاره کرده - همین که سروده
می شد دست به دست می گشت و در اندک زمانی مرزهای را در می نوردید و شاعران
شیرین سخن بند را شکر شکن و سیاه چشمان کشمیری و ترکان سمرقندی را بر سر
وجد و حال می آورد. و این همه از برکت قرآنی بود که خواجه در سینه داشت و با اثر
پذیری از آن منبع جاودانه انبعاث خود را مقبول طبع صاحب نظران و سرشار از نکات
باریک و نغز می نمود. همین نکات باریک ناپیداست که توجه صاحب نظران را طی
قرون متمادی به خود جلب کرده و جای که هر کدام از آنان در تحقیقات خویش - در
حدّ وسع و توان خود به ظرایف و دقایق وارد است یافته اند. این دقایق بیان در غزل‌های
خواجه حافظ از چنان وسعتی برخوردار است که بعد از صدها کار پژوهشی هنوز هم به
طور کامل مکشوف نشده و هنوز هم غواصان این بحر عمیق مرواریدهای درخشان
ارزشمند از آن به چنگ آورده و تقدیم ساحت فرهنگی و ادبی ایران و جهان و
دوستان حافظ می کنند.

بنابراین مغتنم است تحقیقی که با احاطه‌ی بیشتر در شرح غزل‌های حافظ نوشته شده
باشد.

من در انتشارات سال‌ها آرزوی نشر چنین اثری را داشتم که توفیقات حقّ - تعالی -
دستگیر شد و حافظ پژوه معروف جناب آقای دکتر احمد شوقی نوبر که مقاله‌ها و
کتاب‌های متعدّدی در زمینه‌ی حافظ شناسی دارند، حاصل زحمات سالیان داراز عمر

خود « گلبانگ عاشقانه » را به بنده پیشنهاد کردند و من نیز فرصت را غنیمت شمرده و کمر همت به چاپ و نشر آن بستم.

امتیاز این اثر در جامعیت و شمولیت آن بر مباحث مختلفی است که در شرح ابیات حافظ در حافظ شناسی مطرح شده یا برای نخستین بار طرح و مورد بحث قرار می‌گیرد. نوآوری‌های نگارنده‌ی این کتاب در سه مبحث (دو ابهام نو یافته در شعر حافظ، اثبادهای حافظ از طواسبین و دیوان حلاج، تو در تویی صورخیال در شعر حافظ، در مقدمه کتاب آمده و گذشته از آن در نشریات دانشگاهی نیز به چاپ رسیده است، البته نوآوری‌های این اثر، منحصر به این سه مورد نیست بلکه در جای جای کتاب به خصوص در بحث کلی یا در صور خیال به موارد زیاد بر می‌خوریم که نشان از نوآوری دارند.

متن غزل‌ها، به نقل از دیوان حافظ به تصحیح علامه محمد قزوینی / دکتر قاسم غنی است و شارح در مباحث مهم در کنار این تصحیح، به ضبط تصحیحات دیگر از قبیل خانلری، عیوضی، نیساری، فرزاد، پژمان، سایه، اجری، خرمشاهی و ... نظر داشته و ضبط ارجح را با دلایل بیان کرده است.

در شرح هر غزل، از دو دیدگاه در آن تأمل کرده است:

دیدگاه اول: بحث کلی، در نگرش عمودی به غزل، که شامل مواردی است که در کل غزل مطرح است از قبیل انسجام یا عدم انسجام میان ابیات و ذکر مضمون محوری در حال انسجام غزل، موسیقی غزل، هم خوانی آن با مضامین، اشاره به نکات تاریخی، اخلاقی، عرفانی، روان شناختی و بیان انعکاس اوضاع تاریخی آن عصر در غزل با استفاده از دو منبع معتبر: تاریخ عصر حافظ از دکتر غنی و حافظ شیرین سخن از دکتر معین بیان شده است.

دیدگاه دوم : این دیدگاه مربوط می‌شود به مسائلی که در نگرش افقی در غزل مطرح می‌شود از قبیل معنی بیت، توضیح اصطلاحات مختلف از عرفانی، نجومی، فقهی..... و ریشه یابی مضامین در استقبالات و بحث‌های گسترده در شرح مشکلات، اشاره به آیات، احادیث، عقاید فرقه‌های صوفیه، طنز، نکات دستوری و اثرپذیری از شعرا و عرفای بزرگ و نیز اثرگذاری در آیندگان و ...

در این اثر گذشته از توجه نقدآمیز بر شرح‌هایی که بر غزل‌های حافظ نوشته‌اند از مقاله‌هایی که از حافظ پژوهان در بیان مشکلات و توضیح نکات ادبی در نشریات معتبر، به خصوص نشریات دانشگاهی به چاپ رسیده نیز استفاده شده است .

کلام آخر این که امید داریم کتاب مورد توجه دانشجویان و حافظ پژوهان قرار گیرد و بستر مباحث تازه‌ای در باب حافظ شناسی گشوده شود.

معصومه سالک ابراهیمی

تابستان ۱۳۹۸